

ДОСЛІДЖЕННЯ РИНКУ ТА ОБГРУНТУВАННЯ СТВОРЕННЯ ВІТЧИЗНЯНОГО РОСЛИННОГО ЛІКАРСЬКОГО ПРЕПАРАТУ У ФОРМІ КАПСУЛ

Півень О.П., Сліпченко Г.Д.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків

piven_elena_pt@mail.ru

Останнім часом широкого розповсюдження у всьому світі в схемах лікування набули препарати рослинного походження. Сучасні системи охорони здоров'я в значній мірі використовують лікарські препарати (ЛП) на основі рослинних субстанцій. Це пов'язано з тим, що на відміну від синтетичних медикаментів фітопрепарати спричиняють меншу побічну дію, особливо алергійну. Тому їх можна призначати тривалий час для лікування хворих.

Метою статті є проведення маркетингових досліджень українського ринку рослинних препаратів у твердій лікарській формі (ЛФ) та оцінка перспектив створення вітчизняних препаратів у формі капсул на основі рослинної сировини та впровадження їх у виробництво. Предметом дослідження є український ринок рослинних препаратів в твердій лікарській формі та капсули Скутелла 0,3г ноотропної дії.

Проведені дослідження показали, що на українському ринку використовується значний асортимент рослинних препаратів. Серед зареєстрованих в Україні готових лікарських засобів рослинні препарати займають більше 10% та наближаються за долею використання до Німеччини (13%). Формування структури рослинних препаратів за лікарськими формами на українському ринку відбувалось під впливом вітчизняного та імпортного асортиментів, які суттєво відрізняються між собою. Якщо на українському ринку (в цілому) найбільшу кількість імпортних рослинних препаратів представлено в формі твердих лікарських засобів (46%), то вітчизняні ЛП у цій формі займають тільки близько 9%. Серед вітчизняних рослинних ЛП найбільша кількість представлена в рідкій ЛФ (56%), а також у формі зборів, листя,

бруньок та ін. (26%). У структурі імпортного асортименту ЛП у відповідних ЛФ займають 39% та 4%.

Проведені дослідження структури українського ринку рослинних препаратів у твердих ЛФ показали, що вітчизняний та імпортний асортименти суттєво різняться.

Якщо вітчизняні препарати представлені трьома ЛФ (таблетки, гранули, капсули), то імпортні – шістьма (додаються пастилки, ледяники, драже) та акцент пріоритетності серед цих лікарських форм розташовано інакше. Так, серед вітчизняних рослинних препаратів у твердій лікарській формі на українському ринку найбільшого використання набули таблетки (71%) та гранули (17%). ЛП у формі капсул складають тільки 12%. В той же час серед імпортних рослинних ЛП, поряд з пріоритетною таблетованою ЛФ (використовуються у 50% ЛП), препарати в формі капсул зустрічаються значно частіше порівняно з вітчизняними (18% товарних позицій в асортименті). Відсоток ледяників та пастилок складає 26%, а такі ЛФ як драже та гранули займають несуттєві позиції в асортименті – 4% та 2% відповідно.

На українському ринку рослинних препаратів у формі таблеток вітчизняні ЛП займають 32% (68% – імпортні ЛП), у формі капсул – 17% (83% – імпортні ЛП). Дослідження також показали, що доля вітчизняних препаратів у вигляді гранул більш ніж у 8 разів перевищує відповідну долю імпортних ЛП, а вітчизняні ЛП у формі капсул на українському ринку займають значно менший сегмент, ніж серед імпортних препаратів. Таким чином, результати аналізу структури українського ринку рослинних препаратів за ЛФ свідчать про перспективність створення вітчизняних препаратів у формі капсул.

Нині в усьому світі відзначається тенденція до зростання рівня психопатологічних розладів в організмі людини. В Україні порушення нервової регуляції організму потенціюють різні соціально-психологічні і біологічні чинники. Поширеність захворювань населення України, при яких використовують нейрометаболичні стимулятори (ноотропи), сягає більше 2,3 млн. осіб. Український ринок ноотропних ЛЗ здебільше представлено препаратами на основі субстанцій синтетичного походження. Також при захворюваннях, що супроводжуються зниженням інтелекту, та порушенням пам'яті, зниженням концентрації уваги широкого використання набули

рослинні препарати гінкго дволопатевого. На ринку України препарати на основі гінкгобілоба представлені 15 найменуваннями монопрепаратів та 4 комбінованими у формі таблеток, капсул та розчинів оральних, виробниками яких є зарубіжні і вітчизняні підприємства. Проте препарати на основі шоломниці байкальської, яка має широкий спектр терапевтичної дії, у тому числі седативну та ноотропну, на ринку України до теперішнього часу відсутні. Тому розробка вітчизняного лікарського засобу на основі шоломниці байкальської і виведення його на ринок є перспективним і дозволить забезпечити потребу населення у рослинному препараті ноотропної дії.

Нами проведено маркетингове обґрунтування нового вітчизняного лікарського препарату Скутелла 0,3 г на основі подрібнених коренів та кореневищ шоломниці байкальської у формі капсул, який має високу антигіпоксичну і ноотропну активність та не виявляє токсичного впливу на функції життєво важливих органів.

Проведена попередня оцінка рівня оптової ціни на капсули Скутелла 0,3 г № 30 показала, що оптова ціна може знаходитися на рівні 9,24 грн. за упаковку. У порівнянні з середньозваженою оптовою ціною у пропозиціях оптових фірм на капсули Гінкгобілоба-Астрафарм 40мг №30 (9,75 грн.) ціна на капсули Скутелла 0,3 г № 30 буде нижча на 0,51 грн., що свідчить про її конкурентоспроможність. У відповідності до даних програмного комплексу «Аптека» pharmbase.com.ua (оптові і роздрібні пропозиції на ЛП) середньозважена роздрібна вартість на капсули Гінкгобілоба-астрафарм 40 мг № 30 складає 11,93 грн., тобто середньозважена торгова націнка для цього препарату приблизно складає 22%. Тоді відповідно роздрібна ціна на капсули Скутелла 0,3 г за упаковку №30 складатиме 11,27 грн., що свідчить про її конкурентоспроможність. Розрахунки показали, що показник адекватності платоспроможності капсул Скутелла 0,3г складає 1%, тобто ціна на препарат відповідає купівельній спроможності населення.

Таким чином, дослідження показали, що розробка й організація виробництва нового вітчизняного препарату антигіпоксичної і ноотропної дії на основі коренів та кореневищ шоломниці байкальської у формі капсул є доцільною. Ціна, що прогнозується на цей препарат, є конкурентоспроможною відносно препаратів гінкго дволопатевого і відповідає купівельній спроможності населення.